

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Clericus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Amici eius improbane humanitatem & feruabit. Agricolas bonos imitabitur, qui non tantum reftas bonasque arbores colunt, sed illas quoque, quas aliqua deprauauit causa, admicula, quibus reguntur, administrant. Alias circumcidunt, ne proceritatem rami premant: quasdam infirmas vitio loci nutriunt: quibusdam aliena vmbra laborantibus, coelum aperiunt. Secundum haec videbit perfectus sapiens, quod ingenium, qua ratione tractandum fit, donec in reftum praua flectantur. De Clementia, l. 2. c. 7.

feruabit. Agricolas bonos imitabitur, qui non tantum reftas bonasque arbores colunt, sed illas quoque, quas aliqua deprauauit causa, admicula, quibus reguntur, administrant. Alias circumcidunt, ne proceritatem rami premant: quasdam infirmas vitio loci nutriunt: quibusdam aliena vmbra laborantibus, coelum aperiunt. Secundum haec videbit perfectus sapiens, quod ingenium, qua ratione tractandum fit, donec in reftum praua flectantur. De Clementia, l. 2. c. 7.

Medici quemadmodum vbi vifitata remedia non procedunt, tentant contraria: Sic debent principes, qui feueritate populum gubernare non poffunt, tentare contrarium, vt clementia & beneuolentia populi morbis occurrant.

Clericus.

PATRV M SENTENTIA.

Cum laicos hoc deceat, ne aut extraneas blafphemandi occasiones, aut opportunitatem fornicationis offendant, maxime tamen haec neceffitas clericis vehementer confringit, quibus religio blafphemata, aut fraternitas perdit duplices poenas irrogabit. Aug. de fingularitate clericorum.

Clericus mercimonia exercens, interceffiones vendens, viduarum munera amplectens, negociator magis quam clericus est. In ferm. 20.

Contemnitur clericus, qui faepe inuitatur ad prandium, & non recusat: nunquam petentes, raro accipiamus rogati. Beatus, est dare, quam accipere. Hier. ad Nepotian.

Negotiatorem clericum, ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum, quali quandam pestem fuge. ibid.

Clericos illos conuenit Ecclefia ftipendijs sustentari, quibus parentum & propinquorum nulli fuffragantur, qui autem bonis parentum & opibus sustentari poffunt, si, quod pauperum est, accipiunt, facilegium incurrunt. In epist. ad Damasum.

Clericus, qui de bonis fuis sustentari potest, si accipit, quod pauperum est, facilegium profecto committit, atq; per abufionem talium iudicium fibi manducatur & bibit. Si egres, & accipis, das potius, quam accipis: fin autem non egres & accipis, rapis. In alio cap.

Vehementer Ecclefiam Dei destruit, meliores laicos esse quam clericos. Sup. epist. ad Ti.

Miror, cuius ordinis sint nostri clerici, nam in congregatione temporalium se habent, vt laici: in apparatu nobili, vt milites: in acquisitione redituum, vt clerici: sed non laborant vt laici, neq; pugnant vt milites, neque Euangelizant vt clerici, & cum vtriusq; ordinis esse cupiunt, vtrumque deserunt, vtrumque confundunt. Vnusquisque in ordine suo refurgit. Isti ergo cum Deus fit summe sapiens, veraciter creditur a summo vsque deorsum nihil inordinatum relinquere: vereor, ne alibi ordinandos, quam vbi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. Bern. lib. 3. de consil. ad Eugenium.

Cum cuncti status hominum aliquid habeant laboris, & aliquid voluptatis, clerici inter haec nouo quodam artificio discernentes rotum, quod delectat, in quolibet elegerunt: & totum, quod molestat, respuerunt: a militibus acceperunt superbiam fastum, amplam familiam, equorum phaleras, & nobiles apparatus: a mulieribus dependentes collo pelles rubricatas, vinum, molliciem, balneum, & gloriam: a rusticis fructus agrorum, horrea plena. Sed bene cauent militaris lorice pondus, muliebrem declinat verecundiam. Omnes rustici & agricolae victum fibi labore acquirunt: hi delicias affluunt, & tamen adueniente fructuum tempore, promptuaris eorum plena tritico, & vinum bibunt vix meracissimum, & inde intractantur, impinguantur & dilatantur. Quom ergo refurgere ceperint homines, quilibet in ordine suo, isti cum quibus refurgent? Si diuertere noluerint ad milites, ipfos exufflabunt. Sic eos cuncti homines a suis finibus arebunt: & isti, qui in nullo fuerint ordine, vbi putas collocabuntur? Restat ergo, vt illum locum fortiantur, vbi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat: & sint in laboribus demorantur, qui in laboribus hominum non fuerunt. Bern. sup. I. salm. 73.

Ministri Christi sunt, & feruiunt Antichristo: honorati Domini, cui honorem non deferunt. Inde quem quotidie vides meretricius nitor, histrionicus habitus regis apparatus. Inde aurum in frenis, in scellis, in calceis, plus calcaria quam altaria fulgent. Inde mensae splendidae scyphis & cibus. Inde comestrationes & ebrietates. Inde cithara & lyra, inde torcularia redundantia, promptuaris plena, erugiantia ex hoc in illud, pro huiusmodi volunt esse, & sunt Ecclesiarum Praepositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi, Archiepiscopi. Super Clementium ferm. 73.

Oim predictum est, & nunc tempus impletionis aduenit: Ecce in pace amaritudo mea amarissima: amara prius, in nece martyrum, amarior post in conspectu haereticorum, amarissima

Amici eius improbane humanitatem & feruabit. Agricolas bonos imitabitur, qui non tantum reftas bonasque arbores colunt, sed illas quoque, quas aliqua deprauauit causa, admicula, quibus reguntur, administrant. Alias circumcidunt, ne proceritatem rami premant: quasdam infirmas vitio loci nutriunt: quibusdam aliena vmbra laborantibus, coelum aperiunt. Secundum haec videbit perfectus sapiens, quod ingenium, qua ratione tractandum fit, donec in reftum praua flectantur. De Clementia, l. 2. c. 7.

SIMILITVDINES.

Sicut medicinae apud aegros vsus, etiam apud sanos homines, ita clementiam quamuis poena digni innocenti, etiam in quibusdam modis non est magni animi, qui de alieno liberati, quod alteri donat, sibi detrahit: Ita clementem non in alieno dolore facitem, sed eum, qui cum suis stimulis non profluit: qui intelligit magni animi esse, iniuriam in ma poenitentia pati, nec quicquam esse gloriosius principe. In l. 2. de Clementia, c. 20.

Quia in hoc mundo religio Deos colit, superstitio violat: Ita elegerunt faciemque omnes boni praestabant, misericordiam veritatem. Est enim virtus pusilli animi, ad speciem a maiorum succedentis. De Clementia lib. 2. c. 5.

PO
POLYANTIA

nunc in moribus domesticorum. Non fugare, non fugere eos potest, ita inualerunt, & multiplicati sunt super numerum, intestina & insanabilis est plaga Ecclesie, & ideo in pace amaritudo eius amarissima. Sed in qua pace? & pax pax est, & non pax. Pax à paganis, pax ab hæreticis, sed non profecto à filiis. Vox plangentis Ecclesie in Templo isto: Filios enitruui & exaltavi, ipsi autem spreuerunt me, spreuerunt & macularunt me, à turpi vita, à turpi quæstus, à turpi commercio, à negotio denique perambulante in tenebris. Superest ut iam de medio fiat demonium meridianum. *idem ibidem.*

Vnde clericis exuberare existimas rerum affluentiam; vestium splendorem; mensarum luxuriam, congeriem vasorum argenteorum & aureorum, nisi de bonis Ecclesie? Inde est, quod illa pauper & inops, & nuda relinquitur, facie miseranda, inculta, hispida, propter quod non est hodie Ecclesiam ornare, sed spoliare, non est custodire, sed perdere, non est defendere, sed exponere; non est instruere, sed prostituere; non est pascere gregem, sed mactare & deuorare, dicente domino de illis: Deuorant plebem micam sicut escam panis. *serm. 78.*

Curritur in Clero passim ab omni ætate & ordine, à doctis pariter & indoctis ad Ecclesiasticas curas, tanquam sine curis iam quisque victurus sit, quum ad curas pertinerit. *In quodam sermone.*

Si insurgeret apertus hæreticus, mitteretur foras, & arelceret, si violentus inimicus, absconderet se forsitan ab eo: nunc verò quid eijciet, à quo absconderet se, omnes amici, & omnes inimici: omnes necessarii, & omnes aduerfarij: omnes domestici, & nulli pacifici: omnes proximi, & omnes, quæ sua sunt, quærun. *super Cant. serm. 35.*

Cleris conceditur, ut bene viuentes, & altari seruietes, viuant quidem, non luxurietur. *In epsi.*

Peccata populi mei comedunt, sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt: ita possessores non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt. *Prosp. l. 1. de vita contemplatiua.*

SCRIPTORES.

De Clericis vide *Lumen animæ. part. 2. cap. 32.* De vita clericorum, *Hieron. Serid. tom. 4. Ioan. Gerson. tom. 2.* De vita Clericorum Curialium, *Petr. Blesens.* De instructione Cleri, *Durant.* Absolutè autem de Clericis videtur disputare *Robert. Bellarminus tom. 2. controu. 2. l. 1. col. 287. & seq.*

Vide infra *Sacerdos.*

Coelum.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

COELVM, Græcè *σφαῖρα*, & *ἀέρας*, in 6; coelestis dicitur, & est continentia visibilium & inuisibilium creaturarum, secundum *Ioan. Damascen. l. 2. c. 6.* diciturque secundum *Varronem & Plinium*, quod varijs spheribus sit coelatum, id est, sculptum & insignitum.

LocI BIBLEICI.

Coelum à Deo creatur, *Genes. 1. v. 1. Psalm. 33. v. 6. & 102. 26. & 136. & 148. & 149. & 150. & 151. & 152. & 153. & 154. & 155. & 156. & 157. & 158. & 159. & 160. & 161. & 162. & 163. & 164. & 165. & 166. & 167. & 168. & 169. & 170. & 171. & 172. & 173. & 174. & 175. & 176. & 177. & 178. & 179. & 180. & 181. & 182. & 183. & 184. & 185. & 186. & 187. & 188. & 189. & 190. & 191. & 192. & 193. & 194. & 195. & 196. & 197. & 198. & 199. & 200.*

Caeli tertij nomine, à *Corin. 12. v. 2.* intelligendum est sublimissimum coelum, quasi dicat, in coelum sublimissimum. Fit autem in sacris literis mentio trium coelorum, æris, coelestium orbium, & beatorum sedium, in quas Christus ascendit, inde etiam venturus, ut cum ipso ibi simus in æternum.

Cœlorum potestates, *Matth. 24. v. 29.* pro potentes cœli, *Hebraismus.*

Cœlestia querenda, *Colos. 3. v. 1.*

POETICAE SENTENTIAE.

Ouid. 5. Trist.
ipse quoque adherere meritis inuictus es arces:
Quo non exiguo facta labore via est.

Sen. Herc. fur.

Non est ad astra mollis e terris via.
Valer. Flacc. 1.

Tandem in astra viris, mea primum regia
Iapeti post bella iuues Phlegreæ, labores,
Imposuit durum robis iter, & graue caeli
Instruit sic ecce mens sic orbe peractis
Liber & experius terræ remanuit Apollo.
Quid. 1. Met.

Non regis foret vlla suis animalibus orba:
Astræ nement caeleste solium formæq; Deorum.
Quid. 1. Met.

Est via sublimis caelo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, caudore non abilis ipsis.
Hac iter est superis ad magni testis tonantem,
Regulemq; domum: dextra laeuusq; Deorum
Astræ nobilissimæ valvas celebrantur aperiri.
Plebs habitat diuersa loci, à fronte patentes
Culiculae cleriq; sunt posuere l'enates.
Hic locus est, quem si verbis audacia detur,
Haud timeam magni dixisse palatia caeli.
Illiçem.

Hæc superimpositis liquidam, & granitæ coram
Aethera, nec quicquam terrene facti habentem.
Virg. opulic.

Primum adest Arietis, Taurusq; insignis ante
Cornibus, & Frater, & Cancr aquatilis signum
Tum Leo terribilis, Nemeæ, atque innabit ipsis
Libra subit, caudâq; Animal quod dirigit ipsis
Armatuq; arcu Chiron, & corniger Horus,
Forsur aquas simul, & fulgenti lumine Dives.
Manili.

Aurato princeps Arietis in uellere fulgens
Respicit aduersus aduersum surgere Taurum,
Submissis vultu Geminos & fronte vacantes
Quos sequitur Cancr, Cancrum Leo, Virgo, Luna
Aequato dum Libra die cum tempore natus,
Attrahit ardentis fulgentem Scorpion astra.
In cuius caudam contentum dirigit arcum
Mixtus equus, volucrum nasistur namq; sagitta,
Tum Genit. Augusto Capricornus (sistere flexus,
Post hunc inflexam diffundit Aquarius ornam.
Discibus assietas auide subentibus rotas,
Quos Ariet tangit claudentibus vltima signa.
Manili.

illa sunt, qua diuitias, que desunt aurum,
Imperia, & sacces, mollemq; per otia luxum,
Et blandis auersa sonis, dulcemq; per aures
Assuetum, & modico nascenda ad fata labori.
Verinus.

Iter ad aethera per magna pericula sedes:
At nullo inferni pronâ labore via est.
Horat. 3. Carn.

Virtus recludens immeritis moris
Coelum, negat a sentat iter via,
Carniq; vulgares, & vdam
Spernis humum fugiente, penna.
Sen. Od.

Fulcrum eminere est inter illustres viris,
Consulere patriâ, parcere afflictis, sera
Cade abstinere, tempus atque via dare,
Orbi quietem, seculo pacem suo:
Hæc summa virtus petitur hæc coelum via.
sic ille patriæ primus, Augustus patris
Complexus astra est, colitur & templis Deo.
Idem Herc. Oct.

Sed locum virtus habet inter astra.
Val. Flac. 6.

Nulla calum repârabile gazæ.
Silius Italicus. 13. l.

Audendo bella expedias, pigra exiit astra
Haud unquam sine virtus.

SIMILITUDINES.

Diomedes Chrysolomi: Neque negotiator è longè
portans, vehementem ventorum incursum, vnda
tium procellas sustinens, frustra & incassum suscipere
botes, verum ideo maria plena sunt, & audax est ad
loca que locis commutat, maria peragrât, tota que
fomes, ut negotiatione ditescat. Quod si non contem
lucro etiam fortis iacturam faciat, ne solute quidem
terit, nec illa varia perferre discrimina. Hoc itaque
cente circumspicione huc accedamus: ne pro peccato
fione etiam ampeccionem peccatis adiunctam domum
l. Serm. 1. de Esaiam.